

ประกาศสำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
เรื่อง เปิดรับข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal)
โครงการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ปี ๒๕๖๗ (ประเภทโครงการใหม่)

ด้วยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้จัดทำโครงการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ปี ๒๕๖๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ รวมทั้งให้มีการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา สนองความต้องการทางด้านกำลังแรงงาน และการยกระดับความสามารถของคนไทย ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมถึงเพื่อสนองต่อนโยบายรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอันเป็นรากฐานของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในสังคมไทย การสนับสนุนนโยบายการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ (Learn to Earn) ที่นำไปสู่การพัฒนาทางเลือกและโอกาสทางการศึกษาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางเลือก ที่สอดคล้องกับความต้องการ เชื่อมโยงทุนสังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่

เพื่อสนองต่อนโยบายดังกล่าวข้างต้น กสศ. ขอเชิญชวนหน่วยงาน องค์กรชุมชน มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ กิจกรรมเพื่อสังคม สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน (หน่วยเสนอโครงการ) ที่มีแนวคิดมุ่งส่งเสริมการศึกษาเพื่อส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ร่วมส่งข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) โครงการส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ปี ๒๕๖๗ เพื่อคัดเลือกเป็นหน่วยจัดการเรียนรู้ร่วมดำเนินโครงการ (Competitive Grants) และเข้าสู่กระบวนการพัฒนาข้อเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal) เพื่อรับการสนับสนุนทุนจาก กสศ. โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ ๑ คุณสมบัติของหน่วยเสนอโครงการ (ประเภทโครงการใหม่)

๑.๑ สถานภาพ เป็นหน่วยเสนอโครงการที่ไม่เคยได้รับทุนสนับสนุนโครงการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ของ กสศ. อาทิ องค์กรชุมชน มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ กิจกรรมเพื่อสังคม ธุรกิจเพื่อสังคม สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชน ศูนย์ปราชญ์ ศูนย์การเรียนรู้ องค์กรเอกชน เป็นต้น และต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลหรือมีเอกสารรับรองสถานะการจัดตั้งหน่วยงาน มีแนวคิดและ/หรือมีประสบการณ์การพัฒนาทักษะอาชีพและนวัตกรรมชุมชนที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการกระบวนการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษาและ/หรือประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส

/๑.๒ หน่วยเสนอ...

๑.๒ หน่วยเสนอโครงการต้องสามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ร่วมเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยต้องมีคณะทำงานเป็นบุคคลภายในชุมชน หรือ องค์กรชุมชน/พื้นที่ และมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการโครงการร่วมกัน ตั้งแต่การยื่นข้อเสนอ มีกระบวนการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติกับชุมชน ในระหว่างดำเนินงาน นำผลผลิตที่ได้ไปแก้ไขปัญหาของชุมชนและ ขยายความร่วมมือไปยังเครือข่ายอื่นๆ

๑.๓ หน่วยเสนอโครงการต้องมีเครือข่ายความร่วมมือการดำเนินงานกับหน่วยงาน/องค์กรใน พื้นที่และนอกพื้นที่ โดยมีความร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินงาน มีความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น เช่น สภา ผู้นำ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน และสถานประกอบการในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา อาชีพหรือนวัตกรรมชุมชนอย่างยั่งยืน และมีความสามารถบูรณาการเชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงาน ทั้งในและนอกชุมชน รวมถึงการระดมทรัพยากรและเครือข่ายความร่วมมือเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของการ ทำงานในพื้นที่ อีกทั้งภาคีเครือข่ายมีความรู้ความเชี่ยวชาญในอาชีพที่หลากหลาย และสามารถสร้างการเรียนรู้ ให้กับผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสได้

ข้อ ๒ หน่วยเสนอโครงการนำเสนอข้อมูลและแนวคิดที่ชัดเจน ทั้งข้อมูลพื้นที่ดำเนินงานและ ข้อมูลผู้ร่วมเรียนรู้ โดยข้อเสนอโครงการต้องประกอบด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

๒.๑ ข้อมูลชุมชนหรือพื้นที่ดำเนินงาน และวิเคราะห์โอกาสรวมถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของ ชุมชนหรือพื้นที่ดำเนินงาน

๒.๒ ข้อมูลผู้ร่วมเรียนรู้ที่เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส และการวิเคราะห์/วิธีการ ในการค้นหาผู้ร่วมเรียนรู้ที่ชัดเจน

๒.๓ แนวคิดสำคัญในการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมเรียนรู้ ศักยภาพ และบริบทชุมชน/พื้นที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

๒.๔ ข้อมูลการเชื่อมโยงความร่วมมือการดำเนินงาน การยกระดับและพัฒนาทักษะอาชีพและ นวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ร่วมและความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่

ข้อ ๓ สำระสำคัญ เงื่อนไขการดำเนินงานโครงการ และหลักเกณฑ์ผู้ร่วมเรียนรู้ รายละเอียด ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศ ๑ และ ๒

ข้อ ๔ การเสนอโครงการ หน่วยเสนอโครงการที่สนใจสามารถศึกษารายละเอียดการดำเนินงานโครงการ และสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ตั้งแต่บัดนี้ ถึงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๐๗๕ ๕๔๗๕ กต ๓ โทรศัพท์มือถือ ๐๖ ๕๙๖๙ ๑๓๖๔ หรือ ๐๖ ๕๙๖๙ ๑๓๕๔ และอีเมล community@eef.or.th และดำเนินการ ส่งข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) ได้ไม่เกิน ๑ โครงการ พร้อมแนบประวัติผู้รับผิดชอบโครงการและเอกสาร

/รับรองสถานะ...

รับรองสถานะการจัดตั้งหน่วยงาน และคลิปวิดีโอที่แสดงถึงเป้าหมายโครงการและการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษาและ/หรือประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส ความยาวไม่เกิน ๕ นาที (ถ้ามี) และดำเนินการยื่นข้อเสนอ เพื่อขอรับการสนับสนุนทุน พร้อมเอกสารหลักฐานที่ถูกต้องครบถ้วน ผ่านทางเว็บไซต์ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (www.eef.or.th) ได้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ เมษายน – ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ภายในเวลา ๑๖.๓๐ น.

กรณีที่หน่วยเสนอโครงการยื่นเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเกณฑ์และภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าข้อเสนอโครงการดังกล่าวของหน่วยเสนอโครงการไม่ผ่านคุณสมบัติเบื้องต้น

ข้อ ๕ ในกรณีมีปัญหาหรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานตามประกาศนี้ให้ผู้จัดการ กสศ. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด และคำวินิจฉัยนั้นให้เป็นที่สิ้นสุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายไกรยส ภัทราวาท)

ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

เอกสารแนบท้าย ๑

ประกาศเปิดรับข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal)

โครงการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ปี ๒๕๖๗ (ประเภทโครงการใหม่)

สาระสำคัญและเงื่อนไขการดำเนินงานโครงการ

ข้อ ๑ กรอบแนวคิด

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ปี ๒๕๖๗ เพื่อสร้างกระบวนการทางสังคมขึ้นใหม่ไปสู่การศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษาและประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นกลุ่มทรัพยากรมนุษย์ที่เปราะบางในระบบเศรษฐกิจของไทยได้ค้นพบศักยภาพตนเอง พึ่งพาตนเองได้ และยกระดับการทำงาน โดยทำงานร่วมในลักษณะภาคีเครือข่ายในพื้นที่ระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ และร่วมสร้างนิเวศการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานซึ่งมีหน่วยจัดการเรียนรู้เป็นจุดคานงัดสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ และสามารถเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ รวมถึงการเหนี่ยวนำทุกภาคส่วน ร่วมขับเคลื่อนการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

โครงการมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานมุ่งเน้นการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและผู้ร่วมเรียนรู้ เชื่อมโยงทุนสังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่ นำไปสู่รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมสำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษาและประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาสสามารถยกระดับการเรียนรู้สู่การค้นพบศักยภาพตนเอง พึ่งพาตนเองได้ และยกระดับการทำงานเป็นผู้ประกอบการใหม่ หรือแรงงานฝีมือในชุมชน/สังคมที่เป็นไปตามศักยภาพและความต้องการ รวมถึงการสร้างต้นแบบ (Model) ผ่านการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เช่น ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ ในการยกระดับการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่การประกอบอาชีพ เพื่อนำไปสู่การต่อยอดขยายผลในระดับท้องถิ่น และนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักคิดการดำเนินงานสำคัญ คือ “การใช้ชุมชนเป็นฐาน” ถือเป็นแนวคิดหลักของโครงการในการสร้างความเป็นเจ้าของของชุมชนโดยชุมชน และสร้างการเรียนรู้ร่วมในการแก้ปัญหา ตั้งแต่กระบวนการเข้าใจปัญหา (ศึกษา) วางแผนและออกแบบกิจกรรม (คิดสร้างสรรค์) ดำเนินการ (ปฏิบัติ) และติดตามกำกับ (ประเมิน-ปรับ) มากกว่านั้นยังกระตุ้นให้ใช้แนวคิดพึ่งตนเอง การค้นหาทุนทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อนำมาใช้ให้สอดคล้องกับบริบทชุมชนผ่านการเรียนรู้แบบปฏิบัติการ (Active Learning) ร่วมกันของหน่วยงานและชุมชน/พื้นที่ ที่นำไปสู่กระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นถูกยกระดับและส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ทักษะตามช่วงวัยและการมีงานทำ และการมีทางเลือกการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะเพื่อการมีงานทำสำหรับเยาวชนและประชาชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

/ข้อ ๒ นิยาม...

ข้อ ๒ นิยาม

๒.๑ โครงการ หมายถึง โครงการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ปี ๒๕๖๗ ที่มีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนนอกระบบการศึกษาและ/หรือประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส ตามหลักเกณฑ์ของ กสศ. ให้มีทักษะการเรียนรู้ ทั้งด้านทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ/วิชาการ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ และเชื่อมโยงกับฐานเศรษฐกิจ ฐานสังคม และฐานทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ผ่านการปฏิบัติการร่วมที่มีความต่อเนื่อง

๒.๒ โครงการใหม่ หมายถึง โครงการที่หน่วยเสนอโครงการ/ชุมชนและคณะทำงานที่ไม่เคยได้รับทุนสนับสนุนจาก กสศ. (โครงการส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้และพัฒนาทักษะเยาวชนและแรงงานนอกระบบ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖) ต้องแสดงให้เห็นความพร้อมที่สอดคล้องตามนโยบายด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และพัฒนา/เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือเยาวชนนอกระบบการศึกษาและ/หรือประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้

๒.๓ ผู้ร่วมเรียนรู้ หมายถึง เยาวชนนอกระบบการศึกษาและ/หรือประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาสที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ตามหลักเกณฑ์ผู้ร่วมเรียนรู้ที่ กสศ. กำหนดซึ่งมีความต้องการใช้กระบวนการเรียนรู้ในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้และทักษะตลอดระยะเวลาโครงการ แบ่งได้ ๓ ประเภทดังนี้

๒.๓.๑ ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ หมายถึง ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ไม่ได้ศึกษาอยู่หรือการศึกษาต่ำกว่า หรือเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มัธยมศึกษาปีที่ ๖) และเป็นผู้ไม่มีงานทำ/มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน โดยพิจารณาจากข้อมูลรายได้และข้อมูลสถานะครัวเรือน เกณฑ์เบื้องต้นมีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยไม่เกิน ๖,๕๐๐ บาทต่อคนต่อเดือน (รายได้ครัวเรือน หมายถึง รายได้ประจำของทุกคนในครอบครัวรวมกัน รวมผู้เข้าร่วมเรียนรู้ที่เข้าร่วมโครงการ หากผู้เข้าร่วมเรียนรู้มีรายได้ประจำ แล้วหารเฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกในครอบครัวรวมผู้เข้าร่วมเรียนรู้ และกรณีที่สมาชิกครัวเรือนมีรายได้ที่ได้รับจากสมาชิกที่ไปทำงานที่อื่นให้นับรวมด้วย)

๒.๓.๒ ผู้ด้อยโอกาส หมายถึง ผู้ด้อยโอกาสที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เป็นผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน ได้รับผลกระทบ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติ หรืออยู่ในพื้นที่ความไม่สงบ หรือขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ หรือสมควรได้รับการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม ตลอดจนประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบ อันจะส่งผลให้

/ไม่ได้รับโอกาส...

ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น รวมถึงการด้อยโอกาสลักษณะอื่น ๆ ที่คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาประกาศกำหนดเพิ่มเติม

๒.๓.๓ ผู้ร่วมเรียนรู้เป็นครอบครัว หมายถึง เยาวชนนอกระบบการศึกษาและ/หรือประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาสที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เป็นสมาชิกของครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ (มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือไม่ก็ได้) ทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน จัดหา หรือใช้เครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นแก่การครองชีพร่วมกัน แต่ไม่นับสมาชิกที่ไปทำงานที่อื่นและไม่กลับมาพักนอนที่บ้าน นานเกิน ๓ เดือน ในรอบ ๑๒ เดือน ที่ผ่านมา ทั้งนี้การเรียนรู้ในลักษณะครอบครัว สมาชิกสามารถเข้าร่วมได้ไม่เกิน ๒ คน/ครอบครัว และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ผู้ร่วมเรียนรู้ที่ กสศ. กำหนด เช่น เยาวชนนอกระบบการศึกษากับผู้ปกครอง คนพิการและผู้ดูแล เป็นต้น

๒.๔ หน่วยจัดการเรียนรู้ หมายถึง หน่วยที่มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาสตามหลักเกณฑ์ของ กสศ. ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของผู้ร่วมเรียนรู้บนฐานข้อมูลความรู้ ทักษะ ทักษะทางสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากร รวมทั้งมีศักยภาพในการเชื่อมโยงความร่วมมือและระดมทรัพยากรของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน องค์กรชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์การเรียน สถาบันการศึกษา มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรเอกชน กิจกรรมเพื่อสังคม เป็นต้น

๒.๕ การพัฒนาทักษะอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อยกระดับการศึกษาที่เชื่อมโยงกับฐานเศรษฐกิจ ฐานสังคมและฐานทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งครอบคลุมทั้งมิติข้อมูล ความรู้ ทักษะทางสังคม จิตใจ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ผ่านการเรียนรู้แบบปฏิบัติการ (Active Learning) ที่มีความต่อเนื่อง ยืดหยุ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชน และเป็นกระบวนการทำงานที่ร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น เช่น สภาผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันวิชาการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การมีชุมชนหรือพื้นที่นวัตกรรมที่สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

๒.๖ การบูรณาการการทำงานในพื้นที่ หมายถึง การทำงานที่บูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่ รวมถึงการระดมทรัพยากรและเครือข่ายความร่วมมือเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและยกระดับการพัฒนาทักษะอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน รวมถึงมีการสนับสนุนจากองค์กรภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน เช่น สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น ประชาสังคมและเอกชน โดยต้องเป็นหน่วยงานภาคีที่ร่วมดำเนินงานและมีบทบาทในการขับเคลื่อนโครงการในพื้นที่จริง ที่สำคัญเป็นหน่วยงานภาคีที่มีความตั้งใจ เข้าใจ และร่วมสนับสนุนการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะโครงการ

ข้อ ๓ วัตถุประสงค์ของการสนับสนุนทุนโครงการ

/๓.๑ เพื่อพัฒนา...

๓.๑ เพื่อพัฒนาคุณภาพและรูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกในการส่งเสริมการเรียนรู้และการเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนนอกระบบการศึกษาและ/หรือประชากรวัยแรงงานนอกระบบที่สอดคล้องกับบริบท พื้นที่ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

๓.๒ เพื่อสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริง สร้างกระบวนการทำงานสำหรับผู้ร่วมเรียนรู้ ค้นหาปัจจัยขับเคลื่อน ประมวลประสบการณ์การดำเนินงานส่งต่อให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๔ ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินโครงการ

เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จึงวางแนวทางการบริหารจัดการการเสนอโครงการ ดังนี้

๔.๑ การประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อเชิญชวนหน่วยเสนอโครงการ ที่มีแนวคิดมุ่งส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

๔.๒ แนวทางการเปิดรับข้อเสนอโครงการ (Competitive Grants) ประเภทโครงการใหม่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๒.๑. การเปิดรับข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) หน่วยเสนอโครงการที่สนใจต้องพัฒนาข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) ได้ไม่เกิน ๑ โครงการ พร้อมแนบประวัติผู้รับผิดชอบโครงการและเอกสารรับรองสถานะการจัดตั้งหน่วยงาน และคลิปวิดีโอที่แสดงถึงเป้าหมายโครงการและการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษาและ/หรือประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส ความยาวไม่เกิน ๕ นาที (ถ้ามี) พร้อมแนบประวัติผู้รับผิดชอบโครงการและเอกสารรับรองสถานะการจัดตั้งหน่วยงาน ทั้งนี้ต้องยื่นข้อเสนอโครงการผ่านระบบออนไลน์ กสศ. (www.EEF.or.th)

๔.๒.๒. เมื่อหน่วยจัดการเรียนรู้ (หน่วยเสนอโครงการใหม่) ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและประสงค์เข้าร่วมโครงการได้ส่งข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) แล้ว กสศ. จะดำเนินการพิจารณาคัดเลือกหน่วยเสนอโครงการที่ส่งข้อเสนอตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

๔.๒.๓. กสศ. จะเชิญหน่วยเสนอโครงการที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) เบื้องต้นเข้าร่วมกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในรูปแบบปกติ (Onsite) เพื่อปรับปรุงข้อเสนอโครงการเชิงแนวคิดให้เป็นข้อเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

๔.๓ การจัดให้มีกิจกรรมหนุนเสริมคุณภาพของโครงการตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ หน่วยเสนอโครงการที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการต้องดำเนินงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญหรือคณะทำงานหนุนเสริมวิชาการจัดกิจกรรมเสริมคุณภาพ เช่น การส่งเสริมการสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบปฏิบัติการ (Active Learning) การจัดทำ

แผนการวิเคราะห์ผู้ร่วมเรียนรู้ แผนพัฒนาอาชีพ และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน/พื้นที่ รวมถึงการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง

๔.๔ การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ หน่วยเสนอโครงการที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการจะต้องรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน โดยนำส่งรายงานผลการดำเนินงานและงบประมาณตามงวดงานงวดเงินที่ระบุตามสัญญา

ข้อ ๕ พื้นที่ดำเนินงานและผู้ร่วมเรียนรู้ (กลุ่มเป้าหมาย) ดังต่อไปนี้

๕.๑ พื้นที่ดำเนินงาน ระดับหมู่บ้าน ตำบล เทศบาล และพื้นที่การเรียนรู้ เช่น ชุมชนออนไลน์ ทัศนศึกษา สถานที่ทางศาสนา แหล่งเรียนรู้ชุมชน ค่ายทหาร สหกรณ์ เป็นต้น โดยหน่วยเสนอโครงการสามารถระบุพื้นที่ดำเนินการ (สามารถระบุได้มากกว่า ๑ พื้นที่แต่ไม่เกิน ๔ พื้นที่) และมีการทำงานในลักษณะพันธมิตรและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ทั้งนี้ต้องเป็นพื้นที่ที่หน่วยจัดการเรียนรู้ที่ตั้งของหน่วยงาน/องค์กรในจังหวัดนั้นเป็นหลัก หรือกรณีที่ไม่อยู่ในพื้นที่ตั้งจังหวัดให้แสดงความร่วมมือ/การรับรองการทำงานร่วมจากพื้นที่/ชุมชน

๕.๒ ผู้ร่วมเรียนรู้ (กลุ่มเป้าหมาย) เป็นกลุ่มเยาวชนนอกระบบการศึกษาและ/หรือประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาสที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป โดยหน่วยเสนอโครงการต้องระบุจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการในพื้นที่/ชุมชนอย่างน้อยตั้งแต่ ๕๐ คน แต่ไม่เกิน ๘๐ คน ตามศักยภาพและความเหมาะสม

ทั้งนี้ หากหน่วยจัดการเรียนรู้สามารถดำเนินงานพัฒนาผู้ร่วมเรียนรู้เยาวชนนอกระบบการศึกษาและแรงงานนอกระบบในลักษณะครัวเรือนโดยมีการออกแบบการทำงานร่วมกันในรูปแบบครอบครัว จะได้รับการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๖ ข้อเสนอเชิงแนวคิด ต้องแสดงแนวคิดและวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีข้อมูลและหลักฐานที่เชื่อถือได้เพื่อสนับสนุนประเด็น ดังต่อไปนี้

๖.๑ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน หน่วยเสนอโครงการต้องแสดงให้เห็นความพร้อมการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและผู้ร่วมเรียนรู้ นำไปสู่การสร้างการเรียนรู้บนฐานข้อมูล ความรู้ ทุนทางสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากร และการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสมีทักษะอาชีพ รายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ใน ๓ ด้าน ได้แก่

๖.๑.๑ การวิเคราะห์ชุมชน/พื้นที่ โดยมีข้อมูลการวิเคราะห์บริบทพื้นที่ ทุนชุมชน ทุนทรัพยากร ทุนบุคคล ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางความรู้ และปัญหาของชุมชน ตลอดจนข้อมูลภายนอกที่มีผลต่อ

ชุมชน รวมถึงการเข้าใจสภาพพื้นที่ในการดำเนินงาน เพื่อการออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน/พื้นที่ และผู้ร่วมเรียนรู้

๖.๑.๒ การวิเคราะห์ผู้ร่วมเรียนรู้ (กลุ่มเป้าหมาย) โดยมีข้อมูลผู้ร่วมเรียนรู้ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ร่วมเรียนรู้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมเรียนรู้กับระบบนิเวศสังคม รวมถึงการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน/พื้นที่

๖.๑.๓ ศักยภาพในการทำงาน หน่วยเสนอโครงการต้องแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและประสบการณ์การทำงานกับผู้ร่วมเรียนรู้ ชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่การเรียนรู้ หรือกระบวนการสร้างการเรียนรู้ รวมถึงมีความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ความเชี่ยวชาญ และบุคลากร

๖.๒ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้สู่พัฒนาทักษะอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ให้แก่กลุ่มประชากรวัยแรงงานผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาส ความสามารถในการจัดการเรียนรู้สู่พัฒนาทักษะอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ให้แก่กลุ่มประชากรวัยแรงงานผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส ข้อเสนอเชิงแนวคิด ต้องแสดงแนวทางการพัฒนาให้แก่ผู้ร่วมเรียนรู้ ๔ ด้าน ได้แก่

๖.๒.๑ ทักษะการดูแลสุขภาพ กายและใจ ให้แก่ผู้ร่วมเรียนรู้ โดยข้อเสนอเชิงแนวคิด จะต้องแสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมชุมชนเข้าสู่วิถีสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมที่ดี สร้างความเข้าใจระดับชุมชนที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพพื้นฐาน กายและใจ ของบุคคล ครอบครัวและชุมชน

๖.๒.๒ ทักษะอาชีพและการประกอบการ เน้นการประกอบการเองหรือรวมกลุ่ม การยกระดับมาตรฐานฝีมือ ตามความต้องการของผู้ร่วมเรียนรู้ และทิศทางการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น การเพิ่มมูลค่าให้แก่การประกอบอาชีพสอดคล้องกับต้นทุนที่มีในชุมชนเป็นสำคัญ

๖.๒.๓ ทักษะการเรียนรู้ในโลกปัจจุบัน ที่เน้นให้เกิดการคิดแบบเติบโต ปรับตัว คิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และความรู้พื้นฐานทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการหาโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงทักษะด้านความสัมพันธ์ การสื่อสารและการยอมรับส่งเสริมซึ่งกันและกัน และทักษะด้านจิตวิญญาณ การเป็นมนุษย์ที่ตระหนักรู้อย่างมีสติ เคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์และธรรมชาติ

๖.๒.๔ ทักษะชีวิตด้านการจัดการการเงิน และการบริหารหนี้สิน เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อการบริหารจัดการชีวิตและการวางแผนทางการเงินแก่ผู้ร่วมเรียนรู้ เช่น การวางแผนการออกแบ่ววิธีการจัดการการเงินในระดับครัวเรือนเพื่อการมีชีวิตที่มั่นคง การทำบัญชีครัวเรือน การออม การจัดการรายรับรายจ่าย รวมถึงการสร้างความมั่นคงทางอาหารเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

๖.๓ รูปแบบและวิธีการเรียนรู้ที่นำไปสู่การส่งเสริมการมีงานทำของผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาส ข้อเสนอต้องแสดงรูปแบบ วิธีการที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพและการมีงานทำ การเพิ่มรายได้ ซึ่งนอกจากรูปแบบการฝึกทักษะแล้วต้องมีกิจกรรมปฏิบัติงานจริงในชุมชนหรือสถานประกอบการและการพิจารณาสนับสนุนเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพในกรณีที่ยากไร้และด้อยโอกาส

๖.๔ ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น ข้อเสนอต้องมีพื้นที่หรือชุมชนที่ร่วมดำเนินงาน และมีความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น เช่น สมาชิก ผู้นำ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน และสถานประกอบการในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอาชีพหรือนวัตกรรมชุมชนอย่างยั่งยืน เช่น การจัดหาตลาดรองรับ การใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาทักษะผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสในชุมชนท้องถิ่น ทั้งอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์ฝึกอบรมหรือบุคลากร รวมถึงการสนับสนุนและพัฒนาทางวิชาการ การทำข้อตกลงส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะอาชีพกับสถานศึกษาในพื้นที่ชุมชน เป็นต้น

ทั้งนี้ในกรณีที่ เป็นหน่วย อปท. หรือสภาองค์กรชุมชนจัดทำข้อเสนอเข้ามาขอให้จับคู่กับสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และกรณีสถาบันการศึกษาจัดทำข้อเสนอเข้ามาขอให้จับคู่กับองค์กรชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๗ การคัดเลือกผู้ร่วมเรียนรู้ (กลุ่มเป้าหมาย) ให้หน่วยเสนอโครงการที่ได้รับเลือกให้เข้าร่วมโครงการเป็นผู้รับผิดชอบในการคัดเลือกผู้ร่วมเรียนรู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตาม เอกสารแนบท้ายประกาศ ๒ โดยการมีส่วนร่วมของพื้นที่ดำเนินงานและชุมชนท้องถิ่น หน่วยเสนอโครงการต้องจัดเก็บข้อมูลเอกสารหลักฐานของผู้ร่วมเรียนรู้ เพื่อเป็นหลักฐานแสดงกับสาธารณะถึงความโปร่งใสและความเป็นธรรมในการดำเนินการ ในกรณี กสศ. อาจมีการสุ่มตรวจคุณสมบัติของหน่วยเสนอโครงการได้รับการคัดเลือกและกลุ่มเป้าหมายในโครงการดังกล่าวด้วยก็ได้

ข้อ ๘ งบประมาณดำเนินงาน

งบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการใหม่ ไม่เกินโครงการละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาท) ทั้งนี้เมื่อหน่วยเสนอโครงการประเภทโครงการใหม่ได้ผ่านการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) เบื้องต้น โครงการต้องมีปรับปรุงข้อเสนอ อันรวมถึงการวิเคราะห์ผู้ร่วมเรียนรู้ แผนการดำเนินงาน แผนการใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม สมเหตุสมผล หรือมีงบประมาณสมทบจากหน่วยอื่น ๆ รายละเอียดการสนับสนุนงบประมาณตามแบบข้อเสนอ จนนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal) ทั้งนี้ กสศ. ขอสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณาหากข้อเสนอโครงการที่มีงบประมาณเกินกว่าที่กำหนด

ข้อ ๙ ระยะเวลาดำเนินโครงการ ระยะเวลาดำเนินโครงการไม่เกิน ๑๐ เดือน โดยสามารถเริ่มโครงการตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ข้อ ๑๐ เกณฑ์การพิจารณาประเภทโครงการใหม่จะพิจารณารายละเอียดข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

๑๐.๑ การพิจารณาคุณสมบัติของหน่วยเสนอโครงการและคุณสมบัติเชิงคุณภาพของข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) เบื้องต้น โดย คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบของ กสศ. จะมอบหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญจากภาคส่วนต่างๆ ให้ร่วมพิจารณา

๑๐.๒ คณะผู้ทรงคุณวุฒิจะพิจารณาคุณภาพของข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) ตามที่หน่วยเสนอโครงการเสนอและคุณสมบัติเชิงคุณภาพตามประเด็นในข้อที่ ๖ และรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) บทบาท ศักยภาพของคณะทำงาน และประสบการณ์การทำงานร่วมกับชุมชน โดย ผู้รับผิดชอบโครงการมีประวัติและผลงานน่าเชื่อถือ หรือมีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจและแรงบันดาลใจ ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดระบบบริหารจัดการโครงการที่มีความโปร่งใส

๒) ข้อมูลและการวิเคราะห์ชุมชนและผู้ร่วมเรียนรู้ (การวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของผู้ร่วมเรียนรู้ และการวิเคราะห์บริบทพื้นที่ ทุนและศักยภาพชุมชนที่จะสามารถส่งเสริมการประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน)

๓) กรอบแนวคิดโครงการมีความสมเหตุสมผล มีการออกแบบโครงการ มีแผนการดำเนินงานที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมเรียนรู้

๔) โครงการแสดงให้เห็นแนวคิด วิธีการทำงาน หรือกระบวนการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติกับชุมชน ในระหว่างดำเนินการ และนำผลผลิตที่ได้ไปแก้ไขปัญหาของชุมชนและขยายความร่วมมือไปยังเครือข่ายอื่น ๆ รวมถึงการสร้างการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการมีงานทำของผู้ร่วมเรียนรู้ และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๕) สามารถดำเนินงานพัฒนากลุ่มผู้ร่วมเรียนรู้ในลักษณะครัวเรือนการออกแบบ การทำงาน ร่วมกันในรูปแบบครอบครัว

๖) ความร่วมมือกับหน่วยงานในชุมชนท้องถิ่นทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน และสถานประกอบการในท้องถิ่นในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอาชีพ

ข้อ ๑๑ การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอ

๑๑.๑ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบของ กสศ. จะมอบหมายคณะทำงานผู้ทรงคุณวุฒิชั้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกข้อเสนอเชิง

แนวคิด (Concept Proposal) โดยนอกจากการพิจารณาเอกสารข้อเสนอโครงการแล้ว คณะผู้ทรงคุณวุฒิอาจสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ลงพื้นที่ หรือสัมภาษณ์ผู้ยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อชี้แจงรายละเอียดด้วยก็ได้

๑๑.๒ เมื่อคณะทำงานผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) แล้วเสร็จ จะเสนอรายชื่อโครงการที่ผ่านการคัดเลือกให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบของ กสศ. พิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศผลการพิจารณาข้อเสนอเชิงแนวคิดในเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงข้อเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal)

๑๑.๓ เมื่อผ่านการปรับปรุงข้อเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal) คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบของ กสศ. จะมอบหมายคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วย คณะอนุกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเปรียบเทียบคุณภาพข้อเสนอและคัดเลือกข้อเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal) ที่มีคุณภาพสูงสุด ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณที่สนับสนุนได้ ทั้งนี้การพิจารณาของคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ ๑๒ การส่งเสริมการดำเนินงานของ กสศ.

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย กสศ. จะจัดให้มีกลไกและมาตรการส่งเสริมการดำเนินโครงการ โดยหน่วยเสนอโครงการจะต้องให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของ กสศ. และหน่วยงานที่มีความร่วมมือ เช่น

๑๒.๑ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องแนวคิดและการพัฒนาข้อเสนอโครงการปี ๒๕๖๗ การสนับสนุนการทำงานโดยที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญและทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำตลอดโครงการ

๑๒.๒ จัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานและสนับสนุนวิชาการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโครงการในระดับพื้นที่และระดับประเทศ

๑๒.๓ การสนับสนุนการทำงานทางวิชาการโดยคณะทำงานหนุนเสริมหรือผู้เชี่ยวชาญ และการติดตามความก้าวหน้าโดยคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบ และหน่วยงานที่มีความร่วมมือ

๑๒.๔ การศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ เกี่ยวกับการจัดโครงการส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

ทั้งนี้หน่วยที่เข้าร่วมโครงการต้องให้ข้อมูลและร่วมกิจกรรมในข้อ ๑๒.๑ ถึง ๑๒.๔

๑๓ การทำสัญญารับทุนสนับสนุน

๑๓.๑ กสศ. จะทำสัญญาให้ทุนสนับสนุนการดำเนินโครงการกับหน่วยเสนอโครงการที่ผ่านการคัดเลือก และหน่วยเสนอโครงการมีความรับผิดชอบที่จะต้องดำเนินงานตามโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

๑๓.๒ หน่วยเสนอโครงการจะต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนภาคีร่วมดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ที่ กสศ. กำหนด ให้แล้วเสร็จก่อนการจัดทำสัญญารับทุนสนับสนุน

๑๓.๓ โครงการที่ได้ผ่านการคัดเลือกข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal) เบื้องต้น โครงการจะต้องเข้าร่วมกระบวนการปรับปรุงรายละเอียดข้อเสนอโครงการ เพิ่มเติมข้อมูล อันรวมถึงการวิเคราะห์ผู้ร่วมเรียนรู้ แผนการดำเนินงาน กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อให้ข้อเสนอโครงการมีความสมบูรณ์และเหมาะสมก่อนการจัดทำสัญญา และหน่วยเสนอโครงการจะต้องเข้าร่วมกระบวนการดังกล่าวตามที่ได้รับแจ้งจาก กสศ.

ข้อ ๑๔ การบริหารจัดการและการขยายผล

๑๔.๑ มีการจัดระบบบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส ผู้รับผิดชอบโครงการมีประวัติและผลงานน่าเชื่อถือ หรือมีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจ และแรงบันดาลใจที่แรงกล้า ทำให้เห็นถึงความเป็นไปได้ว่าจะบริหารโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีกลไกบริหารจัดการที่แสดงถึงความเชื่อถือว่า จะนำพาโครงการให้ประสบความสำเร็จ

๑๔.๒ มีแผนการติดตามผลการดำเนินโครงการที่ชัดเจนและเหมาะสม ในข้อเสนอโครงการสามารถระบุ ผลผลิต (Output) สำคัญในระยะต่าง ๆ ได้ และสามารถระบุผลลัพธ์ (Outcome) เมื่อโครงการจบลง (ถ้ามี)

๑๔.๓ ผลผลิตสำคัญของโครงการมีคุณค่าในการเผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อขยายผล โดยอาจแปรรูปเป็นสื่อเผยแพร่ที่เหมาะสม เช่น วิทยุทัศน์ คู่มือ หนังสือ เป็นต้น

ข้อ ๑๕ ผลลัพธ์ของโครงการ

๑๕.๑ เยาวชนนอกระบบการศึกษาและแรงงานนอกระบบมีโอกาสทางอาชีพ และได้รับการพัฒนาศักยภาพจนสามารถพึ่งพาตัวเอง รวมถึงมีรายได้เพิ่มขึ้นและคุณภาพชีวิตดีขึ้น

๑๕.๒ เยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบได้รับการพัฒนาทักษะสำคัญในการดำรงชีวิต (Technical Skill, Soft Skill และ Financial Skill)

๑๕.๓ หน่วยจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นหรือกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานโดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและผู้ร่วมเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ

๑๕.๔ ชุมชนมีชุดความรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ของคนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

๑๕.๕ ชุมชนมีต้นแบบในการสร้างพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ทุกคนสามารถเข้าถึง เพื่อเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ และเป็นพื้นที่ลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้สำหรับคนทุกช่วงวัย

๑๕.๖ ชุมชนมีเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็ง มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ระดับชุมชนสำหรับกลุ่มเยาวชนนอกระบบการศึกษาและแรงงานนอกระบบที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส

๑๕.๗ กศศ. สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงขึ้น

๑๕.๘ กศศ. มีต้นแบบแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้และการจัดการศึกษาทางเลือกในการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคสำหรับการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย และพัฒนาประสิทธิภาพ

ข้อ ๑๖ ปฏิทินดำเนินงาน

การดำเนินงาน	ระยะเวลา
ประกาศสนับสนุนทุนและรับข้อเสนอโครงการ	๒๖ เมษายน ถึง ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗
ประชาสัมพันธ์ ชี้แจงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์	๒๗ เมษายน ๒๕๖๗
ประกาศผลการพิจารณาข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Proposal)	พฤษภาคม ๒๕๖๗
ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal)	๑๘-๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๗
ประกาศผลการพิจารณากลับกรองข้อเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal)	มิถุนายน ๒๕๖๗
พิจารณาและปรับปรุงโครงการจัดทำสัญญาและสนับสนุนงบประมาณ	มิถุนายน ๒๕๖๗
โครงการเริ่มดำเนินงาน	กรกฎาคม ๒๕๖๗
โครงการดำเนินงานแล้วเสร็จ	ภายใน ๑๐ เดือนนับแต่วันลงนามในสัญญา

เอกสารแนบท้าย ๒

ประกาศเปิดรับข้อเสนอโครงการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ปี ๒๕๖๗ (ประเภทโครงการใหม่)

หลักเกณฑ์เยาวชนนอกระบบการศึกษาและ

ประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส (ผู้ร่วมเรียนรู้)^๑

๑. ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑.๑ อายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

๑.๒ ไม่ได้ศึกษา หรือการศึกษาต่ำกว่า หรือเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มัธยมศึกษาปีที่ ๖)

๑.๓ เป็นผู้ไม่มีงานทำหรือมีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน

๑.๔ รายได้เฉลี่ยต่อคนไม่เกิน ๖,๕๐๐ ต่อเดือน

๒. ผู้ด้อยโอกาส มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๒.๑ อายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

๒.๒ ด้อยโอกาส หมายถึง ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน ได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติ หรืออยู่ในพื้นที่ความไม่สงบ หรือขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ หรือสมควรได้รับการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม ตลอดจนประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบ อันจะส่งผลให้ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น รวมถึงการด้อยโอกาสลักษณะอื่นๆ ที่คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาประกาศกำหนดเพิ่มเติม โดยมีลักษณะ/ประเภท ตามบัญชีแนบท้าย

ลักษณะ/ประเภท	เอกสารหลักฐานสนับสนุนการพิจารณา
๑) เยาวชนนอกระบบการศึกษา หมายถึง ผู้ที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาแล้ว และมีอายุ ๑๕-๒๔ ปี โดยครอบคลุมถึงเยาวชนผู้ที่ออกจากการศึกษากลางคัน เยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา รวมถึงเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่อความเปราะบางจากผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้	☐ หลักฐานยืนยันสถานะตัวตนที่ชัดเจนและเชื่อถือได้ จากผู้นำชุมชน องค์กรที่ทำงานเกี่ยวข้อง หรือ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น

^๑ หมายเหตุ: ๑) ต้องมีการรับรองรายได้และข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำบลที่ผู้ร่วมเรียนรู้อยู่ในพื้นที่ เช่น ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารท้องถิ่น ฯลฯ

๒) รายได้เฉลี่ยแรงงานนอกระบบ ข้อมูลจากการวิเคราะห์จากการสำรวจแรงงานนอกระบบ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรกฎาคม ๒๕๖๒)

ลักษณะ/ประเภท	เอกสารหลักฐานสนับสนุนการพิจารณา
๒) ผู้เร่ร่อน หมายถึง ผู้ที่ไม่มีที่อยู่อาศัยพักพิงเป็นหลักแหล่งแน่นอน ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ทิศทางขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสี่ยงต่อการประสบภัยอันตรายและเป็นปัญหาสังคม	☐ หลักฐานยืนยันสถานะตัวตนที่ชัดเจนและเชื่อถือได้จากผู้นำชุมชน องค์กรที่ทำงานเกี่ยวข้อง หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น
๓) เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือผู้ต้องขังในทัณฑสถาน หมายถึง ผู้ที่กระทำความผิดและถูกควบคุมตามกฎหมาย ตลอดถึงเด็กหญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรส ซึ่งมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย การทอดทิ้งทารก	☐ หลักฐานจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น
๔) ผู้พันโทษ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยจากเรือนจำหรือทัณฑสถาน ได้รับการพักการลงโทษ ลดวันต้องโทษจำคุก อภัยโทษ และได้รับการปลดปล่อยเมื่อจำคุกครบกำหนดตามคำพิพากษาของศาล รวมทั้งผู้พ้นจากการคุมประพฤติ ผู้พ้นจากการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕	☐ เอกสารรับรองการพ้นโทษ ☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น
๕) ผู้ติดเชื้อ HIV ผู้ป่วยเอดส์ และครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ ☐ ผู้ติดเชื้อ HIV หมายถึง บุคคลที่มีกลุ่มอาการของโรคที่เกิดกับระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมหรือบกพร่องซึ่งเกิดขึ้นมาภายหลังไม่ได้เป็นมาแต่กำเนิด โดยมีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัส Human Immune Deficiency Virus ☐ ผู้ป่วยเอดส์ หมายถึง ผู้ได้รับเชื้อเอดส์แล้ว และเมื่อร่างกายอ่อนแอ ระบบภูมิคุ้มกันเสื่อมหรือไม่มีภูมิคุ้มกันของร่างกาย เกิดการติดเชื้อโรคอื่น ๆ ได้ง่าย ☐ ผู้ได้รับผลกระทบจากผู้ติดเชื้อ HIV และผู้ป่วยเอดส์ หมายถึง ครอบครัวของผู้ติดเชื้อ HIV และ ผู้ป่วยเอดส์	☐ ใบรับรองแพทย์ ระบุว่าเป็นผู้ติดเชื้อ HIV หรือเป็นครอบครัวของผู้ติดเชื้อ HIV (ระบุชื่อและความสัมพันธ์ในใบรับรองแพทย์) ☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น

ลักษณะ/ประเภท	เอกสารหลักฐานสนับสนุนการพิจารณา
<p>๖) คนพิการ</p> <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาค้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๖๐ (๖/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๒๐๐ (๒๐/๒๐๐) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง ☐ คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดของสายตาค้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๑๘ (๖/๑๘) หรือ ๒๐ ส่วน ๗๐ (๒๐/๗๐) <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน ๙๐ เดซิเบลขึ้นไป ☐ คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า ๙๐ เดซิเบลลงมาถึง ๒๖ เดซิเบล <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกั้อย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ร่วมกับ ความจำกัของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย ๒ ทักษะ</p>	<p>เอกสารหลักฐานสนับสนุนการพิจารณา</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ บัตรประจำตัวคนพิการ (ที่ยังไม่หมดอายุ) ☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น

ลักษณะ/ประเภท	เอกสารหลักฐานสนับสนุนการพิจารณา
<p>จาก ๑๐ ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ ๑๘ ปี</p> <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหวความบกพร่องดังกล่าว อาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ ☐ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ทั้งหมดที่มีระดับสติปัญญาปกติ</p> <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด</p>	

ลักษณะ/ประเภท	เอกสารหลักฐานสนับสนุนการพิจารณา
<p>การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา</p> <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจาก ความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจ หรือสมองในส่วนของการรับรู้อารมณ์หรือความคิดเช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น</p> <p>บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วนซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ ๓๐ เดือน</p> <p>บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน</p>	

*ประเภทความต้อยโอกาส อ้างอิงจากคำจำกัดความของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์